

Pilot Veilige schoolroutes

Versie augustus 2021

Fietsen naar school voor een goede start, nu en later

Lopen of fietsen is voor kinderen de manier om zich zelfstandig te verplaatsen: naar school, naar de sportclub, naar de bieb of naar vriendjes en vriendinnetjes. Door hun eigen weg te zoeken ontwikkelen kinderen zelfvertrouwen en kunnen ze zich optimaal ontplooiën. Daarbij: bewegen is gezond! Lopen of fietsen naar school biedt een vast patroon waarmee een gezond, actief en veilig verplaatsingsgedrag wordt aangeleerd, voor nu én later.

Uit onderzoek van Tour de Force

- Een derde van de kinderen fietst nooit naar school. In sommige achterstandswijken is dit zelfs 48%.
- 12% van de kinderen in achterstandswijken heeft geen fiets en 27% een matige of slecht onderhouden fiets.
- 18% van deze kinderen fietst ook nooit buiten de route naar school.
- In sommige rijkere wijken wordt 46% van de kinderen regelmatig met de auto naar school gebracht.
- Slechts 64% van de ouders vindt dat er een veilige route naar school is voor hun kinderen.

Fietsen naar school levert veel positieve effecten op

- Ervaren en veilige verkeersdeelnemers, nu en in de toekomst.
- Zelfstandigheid en zelfvertrouwen in het vinden van de eigen weg.
- Minder auto's rond school = verbeterde veiligheid en luchtkwaliteit.
- Meer bewegen draagt bij aan de gezondheid. Meer dan 50% van de kinderen haalt nu de beweegnorm van een uur matig intensief bewegen per dag niet!

Voorwaarde: een veilige schoolroute

Het aantal kinderen dat met de fiets naar school komt loopt terug. Bijna een derde van de kinderen fietst nooit naar school. Het ontbreken van veilige loop-/fietsroutes naar school is een van de factoren die hierbij een rol spelen. En terecht, veiligheid gaat voor alles.

Maar veilige schoolroutes zijn maakbaar. Aanleiding voor de Fietsersbond om de pilot Veilige schoolroutes te ontwikkelen. Deze pilot richt zich op het veiliger maken van de loop-/fietsroute naar school, zodat kinderen met plezier en zelfstandig naar school kunnen lopen of fietsen en ouders zich geen zorgen hoeven te maken.

Een veilige schoolroute uit het perspectief van het kind

Maar wat is nu een veilige schoolroute? Waaraan moet een veilige loop-/fietsroute naar school voldoen? Vaak zijn beleidsmedewerkers en wegbeheerders bezig met de veiligheid van een route, maar dit zijn altijd volwassenen. De insteek van de pilot Veilige schoolroutes is om juist vanuit het perspectief van de kinderen te onderzoeken hoe de route naar school kan worden verbeterd.

Kinderen (groep 6, 7 en/of 8) en ouders worden nadrukkelijk betrokken bij het identificeren van onveilige situaties en samen met kinderen worden alternatieve routes en oplossingen bedacht.

Werkwijze pilot Veilige schoolroutes

Stap 1 Selectie van kansrijke scholen

Samen met de gemeente wordt onderzocht welke schoolomgevingen om extra aandacht vragen. Ook de bereidheid van de school om hierin tijd te steken speelt een rol bij de selectie.

Stap 2 Interactieve gastles

In een gastles van ongeveer twee uur worden de kinderen zelf aan het werk gezet. Leerlingen die in dezelfde straat of wijk wonen, of die in ieder geval dezelfde richting op gaan vanaf school, worden bij elkaar ingedeeld in groepjes van 5 of 6 om samen in kaart te brengen op welke plekken van hun schoolroute zij zich niet veilig voelen, of waar je onprettig fietst. Medewerkers van de Fietzersbond begeleiden het proces en moedigen de kinderen aan om met creatieve oplossingen te komen. Wat zou er moeten gebeuren om deze plekken veiliger te maken?

Stap 3 Verzamelen input ouders

De ouders worden ook betrokken via een vragenlijst die de school uitstuurt. Hierin wordt het belang van veilige schoolroutes onderstreept, en doorgevraagd op de punten die door de kinderen zijn ingebracht. Hoe

De gastles wordt afgesloten met een gezamenlijke bespreking van de uitkomsten.

beleven ouders dit?

Stap 4 Heldere aanbevelingen voor de gemeente

De Fietzersbond schrijft een adviesrapport voor de gemeente met een aantal concrete aanbevelingen, aangedragen door de kinderen en ouders. Vaak gaat het om simpele maatregelen die op korte termijn kunnen worden ingevoerd zonder veel kosten. Maar ook ingrijpendere maatregelen kunnen zo tijdig worden geagendeerd.

Stap 5 Terugkoppeling aan de leerlingen

De wethouder of een vertegenwoordiger van de gemeente komt naar school om uit te leggen wat de gemeente gaat doen met de aandachtspunten en oplossingen die zijn aangedragen.

Veilige schoolroutes voor RK Basisschool De Singel in Leiden

Gemeente Leiden is een van de zes gemeenten die graag aan de slag wilde met veilige schoolroutes. RK Basisschool de Singel staat in de buurt van een drukke uitvalsweg, en die veel kinderen moeten oversteken op weg naar school of huis. De school staat in een woonwijk, waar smallere straten tussen de huizen doorlopen, met regelmatig minder overzichtelijke kruispunten. Meer dan 90% van de kinderen woont binnen een straal van 2,5 km van school en komt lopend of fietsend naar school, bijna de helft onder begeleiding van een volwassene. Wat is geleerd uit deze pilot?

Kinderen

- De kinderen komen soms met verrassende invalshoeken/knelpunten die niet op het netvlies van een volwassene staan;
- Samen komen ze tot enkele urgente maar goed uitvoerbare oplossingen, o.a. inrijverbod voor auto's op het schoolplein, plaatsen van spiegels op onoverzichtelijke kruispunten en een extra fietsoversteekplaats.

Ouders

- 80% van de ouders die hun kind begeleiden naar school geeft aan dat gebrek aan verkeersveiligheid hierbij een rol speelt;
- Met name onoverzichtelijke kruispunten en te smalle, drukke fietspaden worden genoemd;
- 96% waardeert het dat de school zich actief inzet voor veilig fietsen naar school.

Gemeente

- De gemeente gaat meer prioriteit geven aan een aantal knelpunten die al bekend waren;
- De gemeente gaat een verkeersschouw doen voor een aantal nieuwe knelpunten die naar voren zijn gekomen.

Onder de vlag Veilig fietsen naar school hebben de Tour de Force en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - samen met de F10 gemeenten en maatschappelijke organisaties - zes verschillende pilots opgezet en uitgevoerd. In totaal hebben 15 gemeenten hieraan meegedaan. De pilots zijn geëvalueerd door Ecorys. Ecorys heeft de belangrijkste resultaten en leerervaringen uit deze pilot in deze factsheet samengevat.

Fietzersbond

ECORYS

Ook aan de slag met Veilige schoolroutes?

Wilt u graag veilige schoolroutes in uw gemeente? Overweeg dan ook een aanpak waarbij u de echte ervaringsdeskundigen betreft. Informeer bij het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid wat de mogelijkheden zijn in uw regio of raadpleeg de toolkit verkeerseducatie van CROW op www.crow.nl/mobiliteit-en-gedrag/tools/toolkit om te zien welke organisaties u kunnen ondersteunen bij de uitvoering.